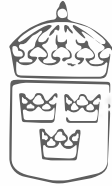

Motion till riksdagen

1989/90:N33

av Jens Eriksson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
N33-37

Framställning av fjärranalyskarta över havsbotten

Den ökande medvetenheten om miljöproblemen och de ekologiska störningarna i den marina miljön har medfört önskemål om forskningsinsatser för att klarlägga hur problemen bäst kan bemästras. Emellertid hämmas många angelägna projekt av den stora bristen på ändamålsenliga geografiska basdata om havsbotten. De resurser för terrester forskning som betraktas som självklara – flygfoton och satellitbilder – saknar helt motsvarighet under vattenytan. Ändå finns i dag tekniska möjligheter att framställa fjärranalysbilder av havsbotten med användande av s.k. sidtittande sonar. Det som krävs för att få till stånd en svensk kartserie av "sonarbilder" är huvudsakligen ett politiskt beslut.

"Sonarbilder" visar olika bottenmaterial som olika gråtoner (egentligen är gråtonen ett mått på hur starkt en utsänd ljudpuls reflekteras av botten). Tryckta på papper i lämplig skala fungerar de som detaljerade fiskekartor och som goda planeringskartor för många forskare. I digital form kan de användas i de geografiska informationssystem som är under uppbyggnad runt om i landet. De kommer att utgöra ett utmärkt råmaterial för en rad användare: Forskare inom disciplinerna naturgeografi, sedimentologi, fiskeribiologi, marinekologi, -geologi och -arkeologi, samt inte minst inom tillämpad miljövårdsforskning. Vidare kan de med fördel användas för att underlätta SGU:s maringeologiska karteringsverksamhet.

Det finns hos fiskarkåren utarbetade fiskesjökort som ger uppgifter om bottenens beskaffenhet, fartygsvrak och liknande, vilka kunskaper bör utnyttjas och som kan utgöra ett grundmaterial i arbetet med kartläggningen av havsbotten.

Konsekvenserna av en genomförd kartläggning kan förväntas bli att en grupp forskningsprojekt blir billigare eftersom en hel del dyrt fältarbete kan elimineras, en annan grupp forskningsprojekt får en höjd vetenskaplig kvalitet till följd av förbättrat underlag och en tredje grupp projekt blir för första gången ekonomiskt realistiska att genomföra. Många storskaliga miljövårdsprojekt hör till grupp två och tre. Till den första gruppen hör framför allt projekt av grundforskningskaraktär.

Det är angeläget att en kartläggning kommer till stånd snarast. Viss utveckling och planering inom detta område bedrivs bl.a. vid Uppsala univer-

sitet (naturgeografiska institutionen och Centrum för bildanalys) och Sveriges Geologiska Undersökning (Maringeologiska avdelningen) och inom närliggande områden vid Chalmers tekniska högskola (Avdelning för undervattenteknik). Det finns således en beredskap inom landet för att snabbt omsätta ett beslut i praktisk handling.

Förutom praktiska frågor av teknisk karaktär, vilka lämpligen kan lösas med projektstöd från STU, återstår en organisatorisk fråga (lämplig huvudman och finansieringsform), samt frågan om kartläggningen kan samordnas med grannländerna så att kartserien blir enhetlig tvärs över gränserna för de ekonomiska zonerna. Det kan nämnas att det från Sovjetiska vetenskapsakademien (bl.a. Institutet för oceanologi i Kaliningrad) föreligger en inbjudan till forskningssamarbete inom geologi i Östersjön, inkluderande sovjetiskt vatten. Av hänsyn till resp. lands säkerhetsintressen bör vissa vatten, t.ex. till visst avstånd från land, undantas från kartläggning. Här nämnda frågor bör bli föremål för utredning med målsättningen att snarast få till stånd en svensk kartering och med dörren öppen för internationellt samarbete. Det senare kan avse endast samordning av kartbladsindelning och metodik, eller praktiskt fältsamarbete så att det ena landet står för den tekniska utrustningen och det andra landet står för fartyget.

Mot. 1989/90
N33

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att möjligheterna att få till stånd en fjärranalyskarta över havsbotten med start i Östersjön i enlighet med de i motionen föreslagna riktlinjerna bör undersökas och att regeringen därefter återkommer till riksdagen med förslag.

Stockholm den 13 mars 1990

Jens Eriksson (m)

Karl G Nilsson (m)

Hans Dau (m)

Ingvar Eriksson (m)